

Vývin reči dieťaťa

(Informácie spracované z knihy O detskej reči: Katarína Horňáková, Svetlana Kapalková, Marína Mikulajová)

Prevažná väčšina detí sa vyvíja normálne a to platí aj o vývine reči. Sú však deti, ktoré majú v tejto oblasti ťažkosti.

- Niektoré nápaditosti a odchýlky sú vývinovo prirodzené, samy pominú a nenechajú žiadne následky: napríklad krátkodobá neplnulosť reči alebo nesprávna výslovnosť niektorých hlások. Inak je to v prípadoch, ak ide o poruchu, ktorá má širšie vývinové súvislosti: napríklad u detí s vrodenými poruchami sluchu, s detskou mozgovou obrnou, u detí zaostávajúcich v rozumovom vývine a pod.
- Môže sa tiež stať, že dieťa sa celkove vyvíja normálne, zaostáva len v oblasti reči, v ktorej sa nápadne odlišuje od rovesníkov.

Z hľadiska vývinu reči považujeme za rizikové dve veľké skupiny detí

1. Deti s identifikovaným rizikom, kam patria deti s genetickými poruchami a chromozómovými anomáliami, neurologickými ochoreniami, vrodenými orgánovými odchýlkami, vrodenými poruchami metabolizmu, sensorickými deficitmi, atypickými vývinovými poruchami (autizmom), deti vystavené toxickým vplyvom, chronicky choré deti a deti s vážnymi infekčnými chorobami. Tieto deti vyžadujú okamžitú terapiu prakticky od pôrodu.
2. Potenciálne rizikové deti, kde zaraďujeme deti, ktorých rodičia vyslovia vážne obavy týkajúce sa ich vývinu, deti rodičov s duševnou chorobou, deti drogovovo závislých rodičov a alkoholikov, deti v rodinách s vážnym genetickým ochorením, deti ťažko chronicky chorých rodičov, deti z extrémne zlých socioekonomických podmienok, deti s nízkou pôrodnou hmotnosťou (pod 1500g) a predčasne narodené deti, ďalej deti s chronickými

zápalmi stredného ucha a deti s poruchami emocionalita a správania. Napredovanie a rečový vývin týchto detí by mal pravidelne monitorovať logopéd.

Všetky tieto deti by mali byť zahrnuté do ranej intervencie, ktorej kľúčovou zložkou je práve rozvíjanie komunikačných schopností. **Preto by rodičia nemali pasívne vyčkávať „až sa dieťa rozhoví“, lebo veľmi často tak stratia drahocenný čas na stimuláciu. Je v záujme rodičov, aby sa čo najskôr poradili s logopédom.**

Tento informačný seriál bude poskytovať informácie o tom:

- o efektívnych komunikačných stratégiách, ktoré podporujú vývin reči.
- o tom, ako každodenne rozvíjať schopnosti dieťaťa – v zmysluplných hrách, pomocou kníh a v bežných aktivitách – bez toho, aby ste robili niečo „navyše“, čo vás alebo vaše dieťa zaťažuje.
- o tom, ako pomôcť deťom, ktoré zaostávajú vo vývine, doháňať rovesníkov.

Informácie a úlohy- stratégie sú určené:

- pre všetky mamy a tatov, babky a dedkov, tety a ujov, opatrovatelky, učiteľky predškolských zariadení a ostatných ľudí blízkyh dieťaťu s normálne sa vyvíjajúcou rečou, ktorí chcú viac vedieť a viac robiť pre vývin dieťaťa.
- pre rodičov, ktorí majú pochybnosti, či vývin ich dieťaťa prebieha tak, ako má, a hľadajú potrebné informácie.
- pre rodičov dieťaťa, ktoré zaostáva vo vývine, a ktorí chcú vedieť, ako mu pomôcť.
- pre odborníkov, ktorí sa zaoberajú diagnostikou a terapiou porúh reči v ranom veku – pre logopédov, špeciálnych a liečebných pedagógov a psychológov, pretože opísané komunikačné stratégie sú efektívne nielen u normálne sa vyvíjajúcich detí, ale tiež (a predovšetkým) u detí s poruchami psychického vývinu a s poruchami reči.